

se vede, deci, că opinia viitorului autor al lui **Ion** asupra naturii teatrului era destul de avansată pentru vremea respectivă, mai ales în raport cu modul cum era văzută problema de către breasla scriitorilor.

Într-un text memorabil, cu un cert caracter programatic, **Scrisoare către un actor trist** (**Teatrul** nr. 3, sept. 1914), Rebreanu pornește de la premisa că textul nu epuizează conceptul de teatru; de aceea, este inoperantă critica îndreptată exclusiv asupra valorilor sau nonvalorilor pe care le relevă la lectură creația dramatică. Critica dramatică nu-și poate dovedi eficiența decât sprijinindu-se pe ceea ce el numește o „știință a teatrului”, în consecință, cere ca o asemenea știință să fie predată și studiată în instituții de învățământ specializate. În epoca respectivă, nimeni n-a făcut propuneri asemănătoare; în perspectiva timpului,

ele ne apar ca deosebit de îndrăznețe. Pe lângă accentul pus pe analiza estetică a contribuției regiei și decorului, Rebreanu se remarcă prin discernământ în aprecierea unei pleiade de actori, pe atunci tineri și foarte tineri, care au devenit una dintre cele mai strălucite generații din istoria teatrului românesc: Ion Manolescu, G. Storin, R. Bulfinski, V. Valentinianu, Ion Manu, Lucia Sturdza Bulandra, Maria Filotti și alții au fost elogiați, criticați, dacă era cazul, dar și încurajați, la începuturile carierei lor, de către cronicarul teatral Liviu Rebreanu. În acest sens mi se pare deosebit de revelator admirabilul portret pe care-l face în 1912 Mariei Filotti, în **Gazeta Transilvaniei**.

Așadar, teatrul, ca „dublu” al lui Rebreanu, are și el dreptul la câteva raze de lumină din fascicoul îndreptat asupra operei sale.

„Rampa,” acum 50 de ani decembrie 1935

La 300 de ani de la moartea lui Lope de Vega, Ion Marin Sadoveanu conferențiază despre opera marelui dramaturg. Ca exemplificare, se reprezintă actul al II-lea din **Fintina turmelor**, cu R. Bulfinski, N. Brancomir, Nicu Dimitriu. ● O creație de antologie pe prima scenă a țării, R. Bulfinski în rolul lui Falstaff din drama **Henric IV**. Regia, Soare Z. Soare. ● Dacă **Scrisorile pierdute** i-au trebuit câteva decenii pentru a atinge suta de reprezentații, **Titanic-Vals**, în câțiva ani, numără 136 ridicări de cortină... Victor Antonescu îl dublează pe G. Calboreanu în rolul lui Spirache. ● Chaplin a terminat o capodoperă, filmul **Timpuri noi** (impactul lui Charlot cu mașinismul). În plină explozie a „sonomului” în film, genialul omuleț continuă... să tacă. Dar cite nu co-

munică el lumii... ● La **Alhambra**, directorii, N. Vlădoțanu și N. Constantinescu, „întineresc” libretul operetei **Dunărea albastră**, iar Ion Vasilescu tălmăcește muzica lui Johann Strauss. Cântă Silly Vasiliu, Constantin Lungeanu, G. Gronar, Titi Botez. Opereta este iarăși la preț după câțiva ani de eclipsă (murise Leonard!). ● Comitetul de lectură al Teatrului Național primește cu entuziasm **Veste bună** de Mircea Ștefănescu. Cam rar pe prima scenă acest însemnat dramaturg... „Odată la patru ani!” — zimbește conu Mircea. ● Puțini știu în țară că Ionel Perlea dirijează la opera vieneză **Cavalerul rozelor** de Richard Strauss. Este în compania lui Bruno Walter și Arturo Toscanini. Încă un român pentru universalitate. ● La **Cărăbuș**, premiera revistei **Apropo, Tânase!** Nea Costică este flancat de Al. Giugaru, Nae Roman, Mia Apostolescu, Aurel Munteanu și de... „corpul” baletului, șaizeci de fete în costumele... pariziene ale Floricăi Scîrțan (inegalata noastră creatoare de modele pentru scenă). ● În „orașul Baniilor”, rămas fără Teatru

Național, sosește în turneu Opera Română. În fruntea ansamblului, Jean Athanasiu, George Folescu, Nae Secăreanu, Dinu Bădescu. Colegii lor, actorii locali de proză, joacă în săli insalubre, prin tîrguri, pentru pâinea zilnică... ● Rebreanu face o crudă observație: „Cînd am venit eu în Regat, proza românească se reducea la un tip extrem de simplu. Un fel de morală sprijinită numai și numai pe anecdotă. Cînd nuvela era din lumea satului, eroul se chema Moș Ion. Cînd era de la oraș, se chema Mitică”. În 1909, cînd el trecuse munții în țară, Sadoveanu își tipărea cărțile de cinci ani... Dar, ca totdeauna, la opinia literară a unui mare scriitor trebuie meditat. ● Societara Comediei Franceze Maria Ventura se pregătește să apară la București într-o serie de spectacole. Va juca în travesti (Cezar Borgia), în drama lui Al. Kirilescu, **Borgia**. ● Să fie adevărat că a dispărut manuscrisul comediei **Confrații** a regretatului Gib Mihăescu? Vom face „investigații” după sărbători. La mulți ani cu sănătate, în... 1936!

I.N.